ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΛΕΓΧΩΝ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Έκθεση της Γενικής Διεύθυνσης Ελέγχων Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων έτους 2025

του άρθ. 76 παρ. 4 του Ν. 4270/2014

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2026

Πίνακας περιεχομένων

I. Συνοπτική παρουσίαση της Γενικής Διεύθυνσης Ελέγχων Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων (Γ.Δ.Ε.Σ.Π.).....3

II. Ελεγκτική δραστηριότητα.....4

III. Συμπέρασμα 19

I. Συνοπτική παρουσίαση της Γενικής Διεύθυνσης Ελέγχων Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων (ΓΔΕΣΠ)

Με την έναρξη ισχύος του οργανισμού του Υπουργείου Οικονομικών (3.12.2017) με το ΠΔ 142/2017 (ΦΕΚ Α' 181) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, συστάθηκε η Γενική Διεύθυνση Ελέγχων Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων (ΓΔΕΣΠ).

Οι στρατηγικοί σκοποί της ΓΔΕΣΠ είναι οι ακόλουθοι:

i. η παροχή επαρκούς διαβεβαίωσης για τη διασφάλιση της ορθής δημοσιονομικής διαχείρισης των εθνικών και ενωσιακών πόρων μέσω της διενέργειας ελέγχων των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων και
ii. η διαπίστωση της επίτευξης των ορόσημων και στόχων και της λειτουργίας των συστημάτων των φορέων υλοποίησης, μέσω των ελέγχων των δράσεων του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για τη διασφάλιση της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης.

Η ΓΔΕΣΠ διαρθρώνεται σε τρία (3) Αυτοτελή Τμήματα και πέντε (5) Διευθύνσεις, ως εξής:

i. Αυτοτελές Τμήμα Διοικητικής Υποστήριξης
ii. Αυτοτελές Τμήμα Νομικής Υποστήριξης
iii. Αυτοτελές Τμήμα Έκτακτων Ελέγχων Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων
iv. Διεύθυνση Σχεδιασμού και Αξιολόγησης Ελέγχων
v. Διεύθυνση Α' Ελέγχου Διαχείρισης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων
vi. Διεύθυνση Β' Ελέγχου Διαχείρισης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων
vii. Διεύθυνση Γ' Πιστοποίησης δαπανών Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Εγγυήσεων και Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης
viii. Διεύθυνση Ελέγχου Δράσεων του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Οι ανωτέρω Διευθύνσεις και τα Αυτοτελή Τμήματα που συνθέτουν τη ΓΔΕΣΠ, αποτελούν τις υποστηρικτικές Διευθύνσεις της Επιτροπής Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ), οι οποίες την συνδράμουν στο έργο της ως Αρχή Ελέγχου σε όσα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα της έχουν κατά νόμο ανατεθεί.

II. Ελεγκτική δραστηριότητα

II.1 Σύμφωνα με το άρθρο 127, παράγραφος 5 του Καν. (ΕΚ) 1303/2013 για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020, η ΕΔΕΛ, ως η μόνη αρχή ελέγχου του ΕΣΠΑ, υποβάλλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ) ετήσια έκθεση ελέγχου στην οποία παρατίθενται τα πορίσματα των λογιστικών ελέγχων που πραγματοποιήθηκαν κατά το χρονικό διάστημα 1/7 του έτους Ν έως 31/12 του έτους Ν+1, σύμφωνα με τη στρατηγική λογιστικού ελέγχου της ΕΔΕΛ, συμπεριλαμβανομένων των ευρημάτων που εντοπίστηκαν στο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου, καθώς και των διορθωτικών μέτρων που προτάθηκαν για την αντιμετώπιση των όποιων προβλημάτων. Η ετήσια έκθεση ελέγχου της ΕΔΕΛ συνοδεύεται από τη γνώμη λογιστικού ελέγχου.

Η ΕΔΕΛ, στο πλαίσιο των ανωτέρω καθηκόντων της, διενήργησε ελέγχους για την 10η λογιστική χρήση, η οποία αποτελεί την τελευταία λογιστική χρήση της ΠΠ 2014-2020 σηματοδοτώντας το κλείσιμο της Προγραμματικής Περιόδου, ως εξής:

Α) για τον Στόχο «Επενδύσεις στην Ανάπτυξη και την Απασχόληση» του ΕΣΠΑ 2014-2020

- έλεγχο των Ετήσιων Λογαριασμών στην κοινή Αρχή Πιστοποίησης όλων των ΕΠ

- ενενήντα τέσσερις (94) ελέγχους πράξεων (88 δειγματοληπτικούς ελέγχους πράξεων του τυχαίου δείγματος και 6 ελέγχους σε ισάριθμα Χρηματοδοτικά Μέσα),

ενώ κατά την πρώτη επικαιροποίηση της στρατηγικής ελέγχου της 10ης Λογιστικής Χρήσης αποφασίστηκε να μην διενεργηθούν έλεγχοι συστήματος Φορέων Διαχείρισης.

Οι ανωτέρω έλεγχοι διενεργήθηκαν εντός των ετών 2024 και 2025 - με εξαίρεση τον έλεγχο των Λογαριασμών που έλαβε χώρα από 10/11/2025 έως 15/2/2026 και κάλυψαν την περίοδο 01/07/2023 – 30/06/2025. Επιπλέον, κατά την εν λόγω περίοδο διενεργήθηκαν έξι (6) έκτακτοι έλεγχοι κατόπιν, αφενός καταγγελιών (3 έλεγχοι), αφετέρου εντολών ελέγχου από την ΕΕ (3 έλεγχοι). Τα αποτελέσματα όλων των ανωτέρω ελέγχων συμπεριλήφθηκαν στην Τελική Έκθεση Ελέγχου της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020 που υποβλήθηκε στην ΕΕ στις 16.02.2026, η οποία συνοδεύτηκε από την γνώμη λογιστικού ελέγχου για καθένα από τα 18 ΕΠ του Στόχου «Επενδύσεις στην Ανάπτυξη και την Απασχόληση» του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Όσον αφορά τον έλεγχο των Ετήσιων Λογαριασμών που διενήργησε η ΕΔΕΛ για την 10η Λογιστική Χρήση επιβεβαιώθηκε η πληρότητα, ακρίβεια και ειλικρίνειά τους για όλα τα ΕΠ του Στόχου «Επενδύσεις στην Ανάπτυξη και την Απασχόληση».

Σε ό,τι αφορά τους δειγματοληπτικούς ελέγχους πράξεων και, λαμβάνοντας υπόψη και τους ελέγχους στα Χρηματοδοτικά Μέσα, το ποσοστό του Συνολικού Ποσοστού Σφάλματος (TER) στον πληθυσμό δαπανών του κοινού συστήματος για την 10η Λογιστική Χρήση, ανήλθε σε **4,86%** του κοινού ΣΔΕ ενώ το Υπολειμματικό Συνολικό Ποσοστό Σφάλματος (RTER) ανήλθε σε **1,76%** μετά την επιβολή των απαιτούμενων πρόσθετων διορθώσεων.

Για τον υπολογισμό του TER λήφθηκαν υπόψη τα αποτελέσματα των ελέγχων πράξεων της 10ης Λογιστικής Χρήσης, σύμφωνα με τα οποία εντοπίστηκαν μεμονωμένα/τυχαία σφάλματα για τα οποία επιβλήθηκαν οι δέουσες δημοσιονομικές διορθώσεις και απευθύνθηκαν οι κατάλληλες συστάσεις.

Η ΕΔΕΛ, λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των ελέγχων της 10ης Λογιστικής Χρήσης και τα μέτρα που λήφθηκαν για την αντιμετώπιση των εντοπισθέντων ευρημάτων, έκρινε ότι, το κοινό σύστημα του Στόχου «Επενδύσεις στην Ανάπτυξη και την Απασχόληση» του ΕΣΠΑ 2014-2020 λειτούργησε αποτελεσματικά ανταποκρινόμενο στις απαιτήσεις που ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΚ) 1303/2013 του Συμβουλίου. Ειδικότερα, η ΕΔΕΛ, θεωρεί ότι το ΣΔΕ εντάσσεται στην κατηγορία «2» και στην Τελική Έκθεση της 10ης Λογιστικής Χρήσης διατύπωσε:
α) <u>γνώμη με επιφύλαξη και περιορισμένο αντίκτυπο</u> για το **κοινό ΣΔΕ** των 18 ΕΠ του Στόχου «Επενδύσεις στην Ανάπτυξη και την Απασχόληση», λόγω του ότι το Συνολικό Ποσοστό Σφάλματος στον πληθυσμό δαπανών του κοινού συστήματος για την 10η Λογιστική Χρήση ανήλθε σε **4,86%** και υπερβαίνει το όριο σημαντικότητας 2%,

β) ανεπιφύλακτη γνώμη για τη **νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών** που συμπεριλήφθηκαν στους λογαριασμούς της 10ης λογιστικής χρήσης και
γ) ανεπιφύλακτη γνώμη για την πληρότητα, ακρίβεια και ειλικρίνεια των **τελικών λογαριασμών** της 10ης λογιστικής χρήσης των 18 ΕΠ του Στόχου «Επενδύσεις στην Ανάπτυξη και την Απασχόληση».

Αποτελέσματα Δειγματοληπτικών ελέγχων πράξεων/υποέργων

Στον Πίνακα 1 που ακολουθεί δίδεται η συνοπτική εικόνα των οικονομικών στοιχείων των ελέγχων της ΕΔΕΛ. Ειδικότερα, αποτυπώνονται τα εξής: Η συνολική δαπάνη που δηλώθηκε στην ΕΕ και από την οποία αντλήθηκε το δείγμα των ελέγχων, οι ελεγχθείσες και οι παράτυπες δαπάνες που εντόπισαν οι έλεγχοι της ΕΔΕΛ, καθώς και το συνολικό και υπολειμματικό ποσοστό σφάλματος σε σχέση με τις ελεγχθείσες δαπάνες.

Πίνακας 1

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Ποσό σε ευρώ που αντιστοιχεί στον πληθυσμό από τον οποίο αντλήθηκε το δείγμα	Δαπάνες για τη λογιστική χρήση οι οποίες ελέγχθηκαν για το τυχαίο δείγμα	Ποσό παράτυπων δαπανών σε τυχαίο δείγμα	Συνολικό ποσοστό σφάλματος με ΧΜ (ΣΠΣ)	Πρόσθετες διορθώσεις συνεπεία του συνολικού ποσοστού σφάλματος	Υπολειμματικό συνολικό ποσοστό σφάλματος με ΧΜ (ΥΣΠΣ)	Άλλες ελεγχθείσες δαπάνες	Ποσό παράτυπων δαπανών σε άλλες ελεγχθείσες δαπάνες
Κοινό Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για τα 18 ΕΠ του Στόχου «Επενδύσεις στην Ανάπτυξη και την Απασχόληση» του ΕΣΠΑ 2014-2020	6.869.123.235,54	462.418.110,74	46.906.717,75	4,86%	202.745.980,30	1,76%	62.722.458,92	1.061.557,79

Β) Για τα Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΕΠ) της Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΕΣ) διενεργήθηκε έλεγχος συστήματος στην Ειδική Υπηρεσία Αρχή Πιστοποίησης στο πλαίσιο του ελέγχου λογαριασμών των έξι (6) ΕΠ ΕΕΣ, με αντικείμενο τις δαπάνες που πιστοποιήθηκαν και δηλώθηκαν στην ΕΕ από 01/07/2023 - 30/06/2024 κατά την 10η λογιστική χρήση που ήταν η τελευταία της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020. Για την ανωτέρω περίοδο διενεργήθηκαν είκοσι οκτώ (28) έλεγχοι πράξεων εκ των οποίων οι δώδεκα (12) από ελεγκτές της ΕΔΕΛ επί ελληνικού εδάφους και οι λοιποί από ελεγκτές των οικείων Αρχών Ελέγχου στο έδαφος των οποίων λειτουργούν τα αντίστοιχα Προγράμματα.
Ειδικότερα, λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των λογιστικών ελέγχων της και τα μέτρα που λήφθηκαν για την αντιμετώπισή τους, η ΕΔΕΛ στις Ετήσιες Εκθέσεις των έξι (6) ΕΠ ΕΕΣ διατύπωσε:

Για το **ΕΠ Βαλκάνια-Μεσόγειος**:
α. ανεπιφύλακτη Γνώμη για την **νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών** που συμπεριλήφθηκαν στους λογαριασμούς της 10ης λογιστικής χρήσης,
β. ανεπιφύλακτη Γνώμη για την πληρότητα, ακρίβεια και ειλικρίνεια των **τελικών λογαριασμών** της 10ης λογιστικής χρήσης και
γ. ανεπιφύλακτη Γνώμη για τη λειτουργία του **συστήματος διαχείρισης και ελέγχου**. Σημειώνεται ότι το εν λόγω ΕΠ ΕΕΣ έκλεισε οριστικά στο πλαίσιο της ΠΠ 2014-2020.

Για το **ΕΠ Ελλάδα-Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας**:
α. ανεπιφύλακτη Γνώμη για την **νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών** που συμπεριλήφθηκαν στους λογαριασμούς της 10ης λογιστικής χρήσης,
β. ανεπιφύλακτη Γνώμη για την πληρότητα, ακρίβεια και ειλικρίνεια των **τελικών λογαριασμών** της 10ης λογιστικής χρήσης και
γ. ανεπιφύλακτη Γνώμη για τη λειτουργία του **συστήματος διαχείρισης και ελέγχου**.

Για το **ΕΠ Ελλάδα-Βουλγαρία**:
α. ανεπιφύλακτη Γνώμη για την **νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών** που συμπεριλήφθηκαν στους λογαριασμούς της 10ης λογιστικής χρήσης,
β. ανεπιφύλακτη Γνώμη για την πληρότητα, ακρίβεια και ειλικρίνεια των **τελικών λογαριασμών** της 10ης λογιστικής χρήσης και
γ. Γνώμη με επιφύλαξη με σημαντικό αντίκτυπο στην λειτουργία του **συστήματος διαχείρισης και ελέγχου**. Ειδικότερα, το Συνολικό Ποσοστό Σφάλματος (TER) στον πληθυσμό δαπανών για τη 10η λογιστική χρήση ανήλθε σε 6,63% και απαιτήθηκαν περαιτέρω διορθώσεις ύψους €1.993.580,42 επί των δαπανών που δηλώθηκαν στους λογαριασμούς της 10ης λογιστικής χρήσης. Σε συνέχεια της αφαίρεσης από τους οριστικούς λογαριασμούς των ανωτέρω πρόσθετων διορθώσεων, το Υπολειμματικό Συνολικό Ποσοστό Σφάλματος (RTER) μειώθηκε στο όριο σημαντικότητας και ανήλθε σε 2%.

Για το **ΕΠ Ελλάδα-Αλβανία**:
α. ανεπιφύλακτη Γνώμη για την **νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών** που συμπεριλήφθηκαν στους λογαριασμούς της 10ης λογιστικής χρήσης,
β. ανεπιφύλακτη Γνώμη για την πληρότητα, ακρίβεια και ειλικρίνεια των **τελικών λογαριασμών** της 10ης λογιστικής χρήσης και
γ. ανεπιφύλακτη Γνώμη για τη λειτουργία του **συστήματος διαχείρισης και ελέγχου**.

Για το **ΕΠ Ελλάδα-Ιταλία**:

α. ανεπιφύλακτη Γνώμη για την **νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών** που συμπεριλήφθηκαν στους λογαριασμούς της 10ης λογιστικής χρήσης,
β. ανεπιφύλακτη Γνώμη για την πληρότητα, ακρίβεια και ειλικρίνεια των **τελικών λογαριασμών** της 10ης λογιστικής χρήσης και
γ. Γνώμη με επιφύλαξη με περιορισμένο αντίκτυπο στην λειτουργία του **συστήματος διαχείρισης και ελέγχου**. Το Συνολικό Ποσοστό Σφάλματος (TER) στον πληθυσμό δαπανών για τη 10η λογιστική χρήση ανήλθε σε 5,06% και απαιτήθηκαν περαιτέρω διορθώσεις ύψους €166.602,44 επί των δαπανών που δηλώθηκαν στους λογαριασμούς της 10ης λογιστικής χρήσης. Σε συνέχεια της αφαίρεσης από τους οριστικούς λογαριασμούς των ανωτέρω πρόσθετων διορθώσεων, το Υπολειμματικό Συνολικό Ποσοστό Σφάλματος (RTER) μειώθηκε στο όριο σημαντικότητας και ανήλθε σε 2%.

Για το **ΕΠ Ελλάδα-Κύπρος:**

α. ανεπιφύλακτη Γνώμη για την **νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών** που συμπεριλήφθηκαν στους λογαριασμούς της 10ης λογιστικής χρήσης,
β. ανεπιφύλακτη Γνώμη για την πληρότητα, ακρίβεια και ειλικρίνεια των **τελικών λογαριασμών** της 10ης λογιστικής χρήσης και
γ. ανεπιφύλακτη Γνώμη για τη λειτουργία του **συστήματος διαχείρισης και ελέγχου**.

Στον Πίνακα 2 παρατίθενται τα οικονομικά στοιχεία των παραπάνω ελέγχων πράξεων:

Πίνακας 2

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Ποσό σε ευρώ που αντιστοιχεί στον πληθυσμό από τον οποίο αντλήθηκε το δείγμα	Δαπάνες για τη λογιστική χρήση οι οποίες ελέγχθηκαν για το τυχαίο δείγμα	Ποσό παράτυπων δαπανών σε τυχαίο δείγμα	Συνολικό Προβληθέν Σφάλμα %	Υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος %	Άλλες ελεγχθείσες δαπάνες	Ποσό παράτυπων δαπανών σε άλλες ελεγχθείσες δαπάνες
Βαλκάνια – Μεσόγειος	7.357.212,67	636.639,05	350,40	0,04%	0,04%	0,00	0,00
Ελλάδα – Βόρεια Μακεδονία	17.984.675,21	3.863.414,06	89,00	0,03%	0,03%	0,00	0,00
Ελλάδα - Βουλγαρία	45.473.886,70	10.286.683,01	145.047,57	6,63%	2,00%	0,00	0,00
Ελλάδα - Αλβανία	20.296.748,74	3.176.603,93	36.723,67	0,22%	0,04%	0,00	0,00
Ελλάδα - Ιταλία	56.692.252,10	4.037.370,86	1.602.917,31	5,06%	2,00%	0,00	0,00
Ελλάδα - Κύπρος	24.496.651,19	1.434.526,32	0,00	0,00%	0,00%	0,00	0,00

II.2 Για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιεία και Θάλασσα» στο πλαίσιο της 10ης Λογιστικής Χρήσης (01.07.2023-30.06.2024) της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020, η ΕΔΕΛ, ως Αρχή Ελέγχου, διενήργησε σαράντα ένα (41) ελέγχους πράξεων/υποέργων και έναν (1) έλεγχο συστήματος στην Αρχή Πιστοποίησης στο πλαίσιο του ελέγχου λογαριασμών για την ελεγκτική περίοδο 01.07.2023-31.12.2025, με αντικείμενο τις δαπάνες που πιστοποιήθηκαν και δηλώθηκαν στην ΕΕ κατά το λογιστικό έτος αναφοράς από 01.07.2023-30.06.2024.

Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των λογιστικών ελέγχων της και τα μέτρα που λήφθηκαν για την αντιμετώπισή τους, η ΕΔΕΛ διατύπωσε:

α. ανεπιφύλακτη Γνώμη για την **νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών** που συμπεριλήφθηκαν στους λογαριασμούς της 10ης λογιστικής χρήσης,
β. ανεπιφύλακτη Γνώμη για την πληρότητα, ακρίβεια και ειλικρίνεια των **τελικών λογαριασμών** της 10ης λογιστικής χρήσης και
γ. Γνώμη με επιφύλαξη στην λειτουργία του **συστήματος διαχείρισης και ελέγχου**, καθώς το ποσοστό σφάλματος 6,35% υπερβαίνει το όριο σημαντικότητας του 2%.

Στον Πίνακα 3 παρατίθενται τα οικονομικά στοιχεία των ελέγχων πράξεων:

Πίνακας 3

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Ποσό σε ευρώ που αντιστοιχεί στον πληθυσμό από τον οποίο αντλήθηκε το δείγμα	Δαπάνες για τη λογιστική χρήση οι οποίες ελέγχθηκαν για το τυχαίο δείγμα	Ποσό παράτυπων δαπανών σε τυχαίο δείγμα	Συνολικό Προβληθέν % σφάλματος	Υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος %	Άλλες ελεγχθείσες δαπάνες	Ποσό παράτυπων δαπανών σε άλλες ελεγχθείσες δαπάνες
Αλιεία και Θάλασσα	243.728.702,34	28.403.652,06	916.369,961	6,35%	1,99%	0,00	179.951,44

II.3 Η ΕΔΕΛ αποτελεί Αρχή Ελέγχου του Επιχειρησιακού Προγράμματος Επισιτιστικής ή/και Βασικής Υλικής Συνδρομής και διενεργεί τους ελέγχους του άρθρου 34 του Καν. (ΕΕ) 223/2014 στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου του εν λόγω ΕΠ. Σημειώνεται ότι, για τη λογιστική χρήση 01/07/2023-30/06/2024

πραγματοποιήθηκαν εννέα (9) έλεγχοι πράξεων και ένας (1) έλεγχος συστήματος στην Αρχή Πιστοποίησης στο πλαίσιο του ελέγχου λογαριασμών για την ελεγκτική περίοδο 01.07.2023-15.02.2026.

Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των ελέγχων πράξεων και των ετήσιων λογαριασμών η ΕΔΕΛ έκρινε ότι, το σύστημα διαχείρισης και ελέγχου του ΕΠ «Επισιτιστικής ή/και Βασικής Υλικής Συνδρομής» λειτούργησε αποτελεσματικά ανταποκρινόμενο στις απαιτήσεις που ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΚ) 223/2014 του Συμβουλίου. Ειδικότερα, η ΕΔΕΛ στην Ετήσια Έκθεση της 10ης Λογιστικής Χρήσης διατυπώνει:

α) Ανεπιφύλακτη γνώμη για τη νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών που περιλαμβάνονται στους ετήσιους λογαριασμούς της 10ης ΛΧ σε ό,τι αφορά το ΕΠ του ΤΕΒΑ.

β) Ανεπιφύλακτη γνώμη για την πληρότητα, ακρίβεια και ειλικρίνεια των ετήσιων λογαριασμών της 10ης ΛΧ του ΕΠ του ΤΕΒΑ.

γ) Ανεπιφύλακτη γνώμη για το ΣΔΕ του ΕΠ του ΤΕΒΑ.

Τα οικονομικά στοιχεία των παραπάνω ελέγχων πράξεων φαίνονται στον Πίνακα 4 που ακολουθεί:

Πίνακας 4

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Ποσό σε ευρώ που αντιστοιχεί στον πληθυσμό από τον οποίο αντλήθηκε το δείγμα	Δαπάνες για τη λογιστική χρήση οι οποίες ελέγχθηκαν για το τυχαίο δείγμα	Ποσό παράτυπων δαπανών σε τυχαίο δείγμα	Συνολικό Προβληθέν % σφάλματος	Υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος %	Άλλες ελεγχθείσες δαπάνες	Ποσό παράτυπων δαπανών σε άλλες ελεγχθείσες δαπάνες
Επισιτιστική ή/και Βασική Υλική Συνδρομή	80.574.594,79	9.970.232,59	147.181,08	1,48%	0,42%	0,00	0,00

II.4 Η ΕΔΕΛ αποτελεί Αρχή Ελέγχου του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου περιόδου 2014-2021. Εντός του 2025, έτος κλεισίματος για όλη την προγραμματική περίοδο, η ΕΔΕΛ διενήργησε έξι (6) ελέγχους πράξης στο πλαίσιο της ελεγκτικής περιόδου 1.1.2025-31.12.2025, με αντικείμενο τις δαπάνες που δηλώθηκαν στην Επιτροπή του ΧΜ ΕΟΧ κατά το λογιστικό έτος αναφοράς από 01.07.2024 έως το κλείσιμο του προγράμματος (31/12/2025).

Λαμβάνοντας υπόψη την ελεγκτική εργασία που διενεργήθηκε στο πλαίσιο της αξιολόγησης του ορισμού των αρχών των προγραμμάτων καθώς και τα αποτελέσματα των λογιστικών ελέγχων πράξεων, η ΕΔΕΛ έκρινε ότι, το σύστημα διαχείρισης και ελέγχου των Διαχειριστών Προγραμμάτων του ΧΜ ΕΟΧ 2014-2021 λειτουργεί αποτελεσματικά ώστε να παρέχει εύλογη βεβαιότητα ότι οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες που δηλώνονται στο Γραφείο ΧΜ ΕΟΧ είναι ορθές και κατά συνέπεια εύλογη βεβαιότητα ότι οι υποκείμενες συναλλαγές είναι νόμιμες και κανονικές.

Στον Πίνακα 5 παρατίθενται αναλυτικά τα οικονομικά στοιχεία των ανωτέρω ελέγχων της προγραμματικής περιόδου:

Πίνακας 5

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Ποσό σε ευρώ που αντιστοιχεί στον πληθυσμό από τον οποίο αντλήθηκε το δείγμα	Δαπάνες για τη λογιστική χρήση οι οποίες ελέγχθηκαν για το τυχαίο δείγμα	Ποσό παράτυπων δαπανών σε τυχαίο δείγμα	% ποσοστό σφάλματος στο τυχαίο δείγμα	Συνολικό Προβληθέν % σφάλματος	Άλλες ελεγχθείσες δαπάνες	Ποσό παράτυπων δαπανών σε άλλες ελεγχθείσες δαπάνες
ΧΜ ΕΟΧ 2014-2021	32.692.843,03 €	6.026.304,46 €	185.341,50 €	3,08%	3,08%	0,00€	0,00€

II.5 Η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ), με το άρθρο 189 του Ν.4820/2021 (Α' 130), ορίστηκε αρμόδια για τον έλεγχο του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΜΑΑ), που συστάθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Φεβρουαρίου 2021. Για τον έλεγχο εφαρμόζονται οι διαδικασίες και η μεθοδολογία που προβλέπονται στα άρθρα 11 και 12 του ν. 4314/2014, κατάλληλα προσαρμοσμένες στις ανάγκες του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ). Οι αρμοδιότητες της ΕΔΕΛ στο πλαίσιο του ΤΑΑ περιγράφονται στην ΥΑ αριθ. 119126/ΕΞ2021/28.9.2021 (Β' 4498) όπως ισχύει, περί έγκρισης του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) του ΤΑΑ (άρθρο 3, περ. Δ και άρθρο 7, παρ. 3), όπου προβλέπεται, μεταξύ άλλων, ότι η ΕΔΕΛ:

- Καταρτίζει Στρατηγική Ελέγχου για όλη την περίοδο εφαρμογής του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΕΣΑΑ).
- Διασφαλίζει την υλοποίηση των ελέγχων που περιλαμβάνονται στη Στρατηγική Ελέγχων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Εγχειρίδιο Ελέγχου της ΕΔΕΛ.
- Συντάσσει τη σύνοψη των σχετικών ελέγχων, που προβλέπεται στην υποπερ. ii της περ. γ) της παρ.2 του άρθρου 22 του Καν. (ΕΕ) 2021/241 και συνοδεύει κάθε αίτημα πληρωμής προς την ΕΕ.

Αποτελέσματα Ελέγχων Συστήματος

Κατά το έτος 2025, διενεργήθηκαν δύο (2) έλεγχοι συστήματος σε Φορείς Υλοποίησης δράσεων/οροσήμων/στόχων στο πλαίσιο του ΕΣΑΑ. Οι εν λόγω έλεγχοι περιλάμβαναν την αξιολόγηση της συμμόρφωσης των Φορέων Υλοποίησης προς τις ακόλουθες τέσσερις θεμελιώδεις απαιτήσεις:

- Αποτελεσματικό και αποδοτικό σύστημα εσωτερικού ελέγχου, το οποίο συμπεριλαμβάνει επαρκή διαχωρισμό των λειτουργιών του Φορέα και ρυθμίσεις υποβολής αναφορών και παρακολούθησης.
- Εφαρμογή με αποτελεσματικό τρόπο από το Φορέα αναλογικών μέτρων καταπολέμησης της απάτης/ διαφθοράς, αποφυγής σύγκρουσης συμφερόντων και διπλής χρηματοδότησης.
- Εφαρμογή από το Φορέα κατάλληλων διαδικασιών για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της εκπλήρωσης των ορόσημων/ στόχων.
- Τήρηση από το Φορέα σε ένα αποτελεσματικό σύστημα όλων των πληροφοριών και εγγράφων, που είναι απαραίτητα για τους σκοπούς της διαδρομής ελέγχου.

Με βάση τις ελεγκτικές εργασίες, που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διενέργεια των ανωτέρω ελέγχων συστημάτων, το επίπεδο βεβαιότητας των ελεγχόμενων Φορέων κρίθηκε ως μέτριο. Τα αποτελέσματα των εν λόγω ελέγχων συστήματος περιλήφθηκαν στις Συνόψεις Ελέγχων που εγκρίθηκαν από την ΕΔΕΛ στις 995η/15.07.2025 και 1010η/18.12.2025 συνεδριάσεις. Οι σχετικές Συνόψεις Ελέγχων συνυποβλήθηκαν στην ΕΕ με το 6ο και το 7ο Αίτημα Πληρωμής της Μη Επιστρεπτέας Στήριξης του ΕΣΑΑ.

Αποτελέσματα Ελέγχων Οροσήμων/ Στόχων

Οι Δράσεις και τα Ορόσημα/ Στόχοι του ΕΣΑΑ ελέγχονται με σκοπό την επιβεβαίωση της συμμόρφωσής τους με τους ακόλουθους στόχους:

- Συμβατότητα ενταγμένης Δράσης/ Έργου με την Εκτελεστική Απόφαση του Συμβουλίου της ΕΕ για την έγκριση του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

- Επίτευξη Οροσήμων/ Στόχων.
- Τήρηση της αρχής της «Μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» και συμμόρφωσης με τους κλιματικούς/ ψηφιακούς στόχους.
- Έλεγχος ενδείξεων Απάτης/ Διαφθοράς/Σύγκρουσης Συμφερόντων και διασφάλιση μη Διπλής Χρηματοδότησης.
- Προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Τήρηση διαδρομής ελέγχου και συλλογής δεδομένων.

Κατά το έτος 2025, διενεργήθηκαν από την ΕΔΕΛ οι έλεγχοι που αποτυπώνονται στον κατωτέρω πίνακα.

Πίνακας 6

Αίτημα στο οποίο συμπεριλαμβάνονται τα αποτελέσματα ελέγχων	**Πληθυσμός (*) οροσήμων/ στόχων**	**Δείγμα (*) οροσήμων/ στόχων**
6ο Αίτημα Πληρωμής Μη Επιστρεπτέας Στήριξης	29	5
7ο Αίτημα Πληρωμής Μη Επιστρεπτέας Στήριξης	39	4
6ο Αίτημα Πληρωμής Δανειακής Στήριξης	3	1

(*) Σημειώνεται ότι οι αντίστοιχοι πληθυσμοί και δείγματα ελέγχων αφορούν το προηγούμενο αίτημα

Τα αποτελέσματα των ανωτέρω ελέγχων οροσήμων/ στόχων περιλήφθηκαν στις Συνόψεις Ελέγχων που εγκρίθηκαν από την ΕΔΕΛ στις 995η/15.07.2025 και 1010η/18.12.2025 συνεδριάσεις. Οι σχετικές Συνόψεις Ελέγχων συνυποβλήθηκαν στην Ε.Ε με το 6ο Αίτημα Πληρωμής Μη Επιστρεπτέας Στήριξης, το 7ο Αίτημα Πληρωμής Μη Επιστρεπτέας Στήριξης και το 6ο Αίτημα Πληρωμής Δανειακής Στήριξης του ΕΣΑΑ.

Κατά τη διενέργεια των ελέγχων οροσήμων/ στόχων του δείγματος των αιτημάτων της Μη Επιστρεπτέας Στήριξης, λήφθηκε εύλογη βεβαιότητα, εκτός από ορισμένες πτυχές που αναφέρονται κατωτέρω, για την αποτελεσματική λειτουργία του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου όσον αφορά την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης και τη συλλογή, αποθήκευση, επαλήθευση και πιστοποίηση αξιόπιστων και ακριβών δεδομένων σχετικά με την επίτευξη ορόσημων και στόχων. Ειδικότερα:
(α) διαπιστώθηκε η ικανοποιητική επίτευξη των ελεγχόμενων οροσήμων/στόχων, λαμβάνοντας υπόψη και στοιχεία που παρασχέθηκαν στο στάδιο παρακολούθησης των ελέγχων,
(β) εντοπίστηκαν παρατυπίες με δημοσιονομικές επιπτώσεις, κυρίως σε ότι αφορά την τήρηση της νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων, για τις οποίες λήφθηκαν τα αναγκαία διορθωτικά μέτρα,
(γ) διαπιστώθηκε ικανοποιητική συμμόρφωση των ελεγχόμενων φορέων σε συστάσεις προηγούμενων ελέγχων οροσήμων/ στόχων, και
(δ) επιβεβαιώθηκαν ενέργειες παροχής κατευθύνσεων της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης, σε συνέχεια συστάσεων της ΕΔΕΛ.

Κατά τη διενέργεια του ελέγχου του δείγματος του αιτήματος της Δανειακής Στήριξης, διαπιστώθηκε ότι το σύστημα διαχείρισης συμμορφώνεται, από κάθε ουσιώδη άποψη με το άρθρο 22 (παράγραφοι 1 και 2) του Καν. (ΕΕ) 2021/241 και το άρθρο 20 της Δανειακής Σύμβασης μεταξύ της Επιτροπής και της Ελληνικής Δημοκρατίας, όπως κυρώθηκε με το ν. 4822/2021 (Α' 135).

ΙΙ.6 Σύμφωνα με το άρθρο 77, παράγραφος 3 του Καν. (ΕΚ) 1060/2021 για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, η ΕΔΕΛ, ως η μόνη αρχή ελέγχου του ΕΣΠΑ, υποβάλλει στην ΕΕ ετήσια έκθεση ελέγχου στην οποία παρατίθενται τα πορίσματα των λογιστικών ελέγχων που πραγματοποιήθηκαν κατά το χρονικό διάστημα 1/7 του έτους Ν έως 31/12 του έτους Ν+1, σύμφωνα με τη στρατηγική λογιστικού ελέγχου της ΕΔΕΛ, συμπεριλαμβανομένων των ευρημάτων που εντοπίστηκαν στο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου, καθώς και

των διορθωτικών μέτρων που προτάθηκαν για την αντιμετώπιση των όποιων προβλημάτων. Η ετήσια έκθεση ελέγχου της ΕΔΕΛ συνοδεύεται από τη γνώμη λογιστικού ελέγχου.

Η ΕΔΕΛ, στο πλαίσιο των ανωτέρω καθηκόντων της, διενήργησε ελέγχους για την 4η λογιστική χρήση (1/7/2024 – 30/06/2025) ως εξής:

Α) για τα 8 Τομεακά και 13 Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027 που χρηματοδοτούνται από τα ΕΤΠΑ, ΕΚΤ+, Ταμείο Συνοχής και Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης:

- έλεγχο των Ετήσιων Λογαριασμών στην κοινή Αρχή Πιστοποίησης όλων των ΕΠ

- ελέγχους συστήματος σε τέσσερις (4) Φορείς Διαχείρισης και

- πενήντα έναν (51) ελέγχους πράξεων.

Οι ανωτέρω έλεγχοι διενεργήθηκαν εντός του έτους 2025 - με εξαίρεση τον έλεγχο των Λογαριασμών που έλαβε χώρα από 19/1/2026 έως 1/3/2026 - και αφορούσαν την 4η λογιστική χρήση (1/7/2024 – 30/06/2025). Επιπλέον, κατά το έτος αναφοράς της παρούσας διενεργήθηκε, κατόπιν υποβολής σχετικής καταγγελίας, ένας ακόμη έλεγχος. Τα αποτελέσματα όλων των ανωτέρω ελέγχων συμπεριλήφθηκαν στην Ετήσια Έκθεση Ελέγχου της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027 που υποβλήθηκε στην ΕΕ στις 2.3.2026, η οποία συνοδεύτηκε από την γνώμη λογιστικού ελέγχου για καθένα από τα 8 Τομεακά και 13 Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027 που χρηματοδοτούνται από τα ΕΤΠΑ, ΕΚΤ+, Ταμείο Συνοχής και Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης.

Όσον αφορά τον έλεγχο των Ετήσιων Λογαριασμών που διενήργησε η ΕΔΕΛ για την 4η Λογιστική Χρήση επιβεβαιώθηκε η πληρότητα, ακρίβεια και ειλικρίνειά τους για όλα τα παραπάνω ΕΠ.

Από τους ελέγχους συστήματος διαπιστώθηκε η ικανοποιητική ανταπόκριση και των τεσσάρων ελεγχόμενων Φορέων Διαχείρισης, ενώ εντοπίσθηκαν μη σημαντικά ευρήματα για τα οποία απευθύνθηκαν κατάλληλες συστάσεις προς την κατεύθυνση βελτιώσεων σε επιμέρους τομείς της διαχειριστικής ευθύνης των εν λόγω φορέων.

Σε ό,τι αφορά τους δειγματοληπτικούς ελέγχους πράξεων, το ποσοστό του Συνολικού Ποσοστού Σφάλματος (TER) στον πληθυσμό δαπανών του κοινού συστήματος για την 4η Λογιστική Χρήση, ανήλθε σε **2,95%** του κοινού ΣΔΕ ενώ το Υπολειμματικό Ποσοστό Σφάλματος (RER) ανήλθε σε **1,99%** μετά την επιβολή των απαιτούμενων πρόσθετων διορθώσεων.

Για τον υπολογισμό του TER λήφθηκαν υπόψη τα αποτελέσματα των ελέγχων πράξεων της 4ης Λογιστικής Χρήσης, σύμφωνα με τα οποία εντοπίστηκαν μεμονωμένα/τυχαία σφάλματα για τα οποία επιβλήθηκαν οι δέουσες δημοσιονομικές διορθώσεις και απευθύνθηκαν οι κατάλληλες συστάσεις.

Η ΕΔΕΛ, λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των ελέγχων της 4ης Λογιστικής Χρήσης και τα μέτρα που λήφθηκαν για την αντιμετώπιση των εντοπισθέντων ευρημάτων, έκρινε ότι, το κοινό σύστημα λειτούργησε αποτελεσματικά ανταποκρινόμενο στις απαιτήσεις που ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 1060/2021 του Συμβουλίου. Ειδικότερα, η ΕΔΕΛ, θεωρεί ότι το ΣΔΕ εντάσσεται στην κατηγορία «2» και στην Ετήσια Έκθεση της 4ης Λογιστικής Χρήσης διατύπωσε

α) γνώμη με επιφύλαξη και περιορισμένο αντίκτυπο για το **κοινό ΣΔΕ** των 21 ΕΠ λόγω του ότι το Συνολικό Ποσοστό Σφάλματος για την 4η Λογιστική Χρήση ανήλθε σε 2,95% > 2 % ,

β) ανεπιφύλακτη γνώμη για τη **νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών** που συμπεριλήφθηκαν στους λογαριασμούς της 4ης λογιστικής χρήσης και

γ) ανεπιφύλακτη γνώμη για την πληρότητα, ακρίβεια και ειλικρίνεια των **ετήσιων λογαριασμών** και των 21 ΕΠ που δήλωσαν δαπάνες στην 4η ΛΧ.

Αποτελέσματα Δειγματοληπτικών ελέγχων πράξεων/υποέργων

Στον Πίνακα 7 που ακολουθεί δίδεται η συνοπτική εικόνα των οικονομικών στοιχείων των ελέγχων της ΕΔΕΛ. Ειδικότερα, αποτυπώνονται τα εξής: Η συνολική δαπάνη που δηλώθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και από την οποία αντλήθηκε το δείγμα των ελέγχων, οι ελεγχθείσες και οι παράτυπες δαπάνες που εντόπισαν οι έλεγχοι της ΕΔΕΛ, καθώς και το συνολικό και υπολειμματικό ποσοστό σφάλματος σε σχέση με τις ελεγχθείσες δαπάνες.

Πίνακας 7

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Ποσό σε ευρώ που αντιστοιχεί στον πληθυσμό από τον οποίο αντλήθηκε το δείγμα	Δαπάνες για τη λογιστική χρήση οι οποίες ελέγχθηκαν για το τυχαίο δείγμα	Ποσό παράτυπων δαπανών σε τυχαίο δείγμα	Συνολικό ποσοστό σφάλματος (ΣΠΣ)	Πρόσθετες διορθώσεις που απαιτήθηκαν ώστε ΥΣΠΣ<2%	Υπολειμματικό συνολικό ποσοστό σφάλματος (ΥΣΠΣ)	Άλλες ελεγχθείσες δαπάνες	Ποσό παράτυπων δαπανών σε άλλες ελεγχθείσες δαπάνες
Κοινό Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για τα 21 ΕΠ	2.661.080.748,87	379.690.544,37	13.163.832,14	2,95%	24.950.482,20	1,99%	109.966.501,17	9.768.960,14

Β) Για το Πρόγραμμα «Αλιείας, Υδατοκαλλιέργειας & Θάλασσας» που χρηματοδοτείται από το ΕΤΘΑΥ:

- έλεγχο των Ετήσιων Λογαριασμών στην Αρχή Πιστοποίησης
- επτά (7) ελέγχους πράξεων.

Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των ελέγχων της 4ης Λογιστικής Χρήσης, η ΕΔΕΛ έκρινε ότι, το κοινό σύστημα λειτούργησε αποτελεσματικά ανταποκρινόμενο στις απαιτήσεις που ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 1060/2021 του Συμβουλίου. Ειδικότερα, η ΕΔΕΛ, θεωρεί ότι το ΣΔΕ λειτουργεί ανταποκρινόμενο στις απαιτήσεις που ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 και στην Ετήσια Έκθεση της 4ης Λογιστικής Χρήσης διατύπωσε:

α) ανεπιφύλακτη γνώμη για το **ΣΔΕ** του ΕΠ λόγω του ότι το Συνολικό Ποσοστό Σφάλματος για την 4η Λογιστική Χρήση ανήλθε σε 0,00 %,

β) ανεπιφύλακτη γνώμη για τη **νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών** που συμπεριλήφθηκαν στους λογαριασμούς της 4ης λογιστικής χρήσης και

γ) ανεπιφύλακτη γνώμη για την πληρότητα, ακρίβεια και ειλικρίνεια των **ετήσιων λογαριασμών** του ΕΠ.

Στον Πίνακα 8 που ακολουθεί παρατίθενται τα οικονομικά στοιχεία των ελέγχων πράξεων.

Πίνακας 8

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Ποσό σε ευρώ που αντιστοιχεί στον πληθυσμό από τον οποίο αντλήθηκε το δείγμα	Δαπάνες για τη λογιστική χρήση οι οποίες ελέγχθηκαν για το τυχαίο δείγμα	Ποσό παράτυπων δαπανών σε τυχαίο δείγμα	Συνολικό ποσοστό σφάλματος (ΣΠΣ)	Πρόσθετες διορθώσεις που απαιτήθηκαν ώστε ΥΣΠΣ<2%	Υπολειμματικό συνολικό ποσοστό σφάλματος (ΥΣΠΣ)	Άλλες ελεγχθείσες δαπάνες	Ποσό παράτυπων δαπανών σε άλλες ελεγχθείσες δαπάνες
Αλιεία, Υδατοκαλλιέργεια & Θάλασσα	40.370.343,20	1.465.914,45	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	49.465,16

II.7 Η ΕΔΕΛ, βάσει των ελεγκτικών αρμοδιοτήτων της (άρθρα 77-79 Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 και άρθρα 17-18 ν.4914/2022), ορίστηκε εκ νέου ως Αρχή Ελέγχου για τα Εθνικά Προγράμματα (ΕΠ) των Ταμείων Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων (ΤΑΜΕΥ) για την Προγραμματική Περίοδο (ΠΠ) 2021-2027 (άρθρα 5 και 17 ν.4914/2022). Για την 4η Λογιστική Χρήση (1/7/2024 – 30/6/2025) της ανωτέρω ΠΠ, δηλώθηκαν δαπάνες για τα δύο (2) από τα τρία (3) ΕΠ που συναποτελούν το ΤΑΜΕΥ, δηλαδή για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (ΤΑΜΕ) και για το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων (ΜΔΣΘ), ενώ για το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας (ΤΕΑ) δεν δηλώθηκαν δαπάνες.

Για την 4η Λογιστική Χρήση (1/7/2024 – 30/6/2025), η ΕΔΕΛ διενήργησε **α)** έλεγχο Λογαριασμών στην κοινή Αρχή Πιστοποίησης και για τα δύο ως άνω ΕΠ, **β)** δέκα (10) δειγματοληπτικούς ελέγχους πράξεων (7 στο ΤΑΜΕ και 3 στο ΜΔΣΘ) καθώς και **γ)** έναν (1) έλεγχο συστήματος στον κοινό αρμόδιο φορέα διαχείρισης και των τριών (3) ΕΠ του ΤΑΜΕΥ 2021-2027, ήτοι στην «Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Διαχείρισης Προγραμμάτων Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων (Ε.Υ.ΣΥ.Δ.-Μ.Ε.Υ.), τα οριστικά αποτελέσματα των οποίων συμπεριλήφθηκαν στις αντίστοιχες Ετήσιες Εκθέσεις Ελέγχου για καθένα από τα εν λόγω ΕΠ, που υποβλήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 27/2/2026, συνοδευόμενες από την αντίστοιχη Γνώμη της Ελεγκτικής Αρχής ανά ΕΠ.

Ειδικότερα, για την 4η ΛΧ στο πλαίσιο της ΠΠ 2021-2027, κρίθηκε, για το **ΤΑΜΕ**, ότι το σύστημα λειτουργεί ανταποκρινόμενο στις απαιτήσεις που ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 και διατυπώθηκε:
- Ανεπιφύλακτη Γνώμη για την νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών που περιλαμβάνονται στους ετήσιους Λογαριασμούς της 4ης ΛΧ.
- Ανεπιφύλακτη Γνώμη για την πληρότητα, ακρίβεια και αλήθεια των ετήσιων Λογαριασμών της 4ης ΛΧ
- Γνώμη με επιφύλαξη με περιορισμένο αντίκτυπο για τη λειτουργία του ΣΔΕ, δεδομένου ότι το συνολικό ποσοστό σφάλματος εκτιμήθηκε σε 2,77% και είναι υψηλότερο του επιπέδου σημαντικότητας 2% αλλά μικρότερο του 5%. Επιπλέον, στον έλεγχο συστήματος που διενήργησε η ΕΔΕΛ στην ΕΥΣΥΔ-ΜΕΥ διατυπώνονται συστάσεις για βελτίωση της λειτουργίας του ΣΔΕ.

Σημειώνεται ότι, στο πλαίσιο της 4ης ΛΧ, έγιναν στον λογαριασμό (δηλωθείσες δαπάνες) μειώσεις (διορθώσεις) συνολικού ύψους € 1.108.198,62 και το Υπολειπόμενο Συνολικό Ποσοστό Σφάλματος (Residual Total Error Rate - RTER) ανήλθε στο επίπεδο σημαντικότητας (2,00%).

Για το **ΜΔΣΘ** κρίθηκε ότι, το σύστημα λειτουργεί ανταποκρινόμενο στις απαιτήσεις που ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 και διατυπώνεται:
- Ανεπιφύλακτη Γνώμη για την νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών που περιλαμβάνονται στους ετήσιους Λογαριασμούς της 4ης ΛΧ
- Ανεπιφύλακτη Γνώμη για την πληρότητα, ακρίβεια και αλήθεια των ετήσιων Λογαριασμών της 4ης ΛΧ

- Ανεπιφύλακτη Γνώμη για το ΣΔΕ, λόγω του ότι το Συνολικό Ποσοστό Σφάλματος για την 4η ΛΧ είναι 0,07 %, δηλαδή κάτω από το όριο σημαντικότητας (2,00%).

Σημειώνεται ότι, στο πλαίσιο της 4ης ΛΧ έγιναν στον λογαριασμό (δηλωθείσες δαπάνες) μειώσεις (διορθώσεις) συνολικού ποσού € 62.826,68 και το Υπολειπόμενο Συνολικό Ποσοστό Σφάλματος (Residual Total Error Rate - RER) ανήλθε σε 0,00 %, δηλαδή κάτω από το επίπεδο σημαντικότητας (2,00%).

Στον Πίνακα που ακολουθεί δίνεται η συνοπτική εικόνα της συνολικής δαπάνης που δηλώθηκε στο σχέδιο των λογαριασμών και αφορά το χρονικό διάστημα 1/7/2024 – 30/6/2025, των ελεγχθεισών δαπανών (τυχαίου δείγματος), των μη επιλέξιμων δαπανών που εντόπισε ο έλεγχος της ΕΔΕΛ, καθώς και το ποσοστό που εκπροσωπούν αυτές σε σχέση με τις δαπάνες που ελέγχθηκαν για τα ΕΠ του ΤΑΜΕ και του ΜΔΣΘ της ΠΠ 2021-2027:

Πίνακας 9

Εθνικό Πρόγραμμα	Ποσό σε ευρώ που αντιστοιχεί στον πληθυσμό από τον οποίο αντλήθηκε το δείγμα (κοινοτική συνεισφορά)	Δαπάνες για τη λογιστική χρήση οι οποίες ελέγχθηκαν για το τυχαίο δείγμα (κοινοτική συνεισφορά)	Ποσό παράτυπων δαπανών σε τυχαίο δείγμα (κοινοτική συνεισφορά)	Συνολικό % ποσοστό σφάλματος στο τυχαίο δείγμα (κοινοτική συνεισφορά)	Πρόσθετες διορθώσεις που απαιτήθηκαν ώστε ΥΣΠΣ<2%	Συνολικό Προβληθέν % σφάλματος (κοινοτική συνεισφορά)	Άλλες ελεγχθείσες δαπάνες	Ποσό παράτυπων δαπανών σε άλλες ελεγχθείσες δαπάνες
ΤΑΜΕ	**147.792.461,12**	**27.865.779,22**	**922.089,22**	**2,77%**	**1.108.198,62**	**2,00%**	**0,00**	-
ΜΔΣΘ	**88.727.545,36**	**20.379.034,92**	**62.826,68**	**0,07%**	**62.826,68**	**0,00%**	**0,00**	-

ΙΙ.8 Σύμφωνα με το πδ 142/2017 (Α΄ 181) συστάθηκε στη Γενική Δ/νση Ελέγχων Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων, η Διεύθυνση Γ΄ Πιστοποίησης Δαπανών Ευρωπαϊκού Ταμείου Εγγυήσεων (Ε.Γ.Τ.Ε.) και Ευρωπαϊκού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (Ε.Γ.Τ.Α.Α.). Ακολούθησε με το ν. 4914/2022 (Α΄ 61), η ανάληψη του ρόλου του Οργανισμού Πιστοποίησης από την ΕΔΕΛ, η οποία, σύμφωνα με τους καν. (ΕΕ) 2021/2015, 2021/2016 και 2021/2017 που αφορούν την Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) 2023-2027 και όσων προηγήθηκαν για την ΚΑΠ 2014-2022, είναι αρμόδια για την παροχή γνώμης, συνοδευόμενη από ετήσια έκθεση πιστοποίησης (Annual Certification Report-ACR).

Λόγω της δεδομένης απόφασης της ΕΕ να συμπεριλαμβάνονται σε μία γνώμη, ενός Οργανισμού Πιστοποίησης οι επιμέρους γνώμες για τους Λογαριασμούς του Οικονομικού Έτους, ανεξαρτήτως Προγραμματικής Περιόδου (ΠΠ) και ανεξαρτήτως του αν αφορούν παρεμβάσεις εντός ή εκτός ΚΑΠ, η Υπηρεσία υπέβαλλε γνώμη για το οικονομικό έτος που έληξε 15.10.2025, σε επίπεδο Ταμείου τόσο για τους ελεγκτικούς στόχους της τρέχουσας, όσο και της προηγούμενης ΠΠ. Ειδικότερα, υπέβαλε γνώμη, συνοδευόμενη από ετήσια έκθεση πιστοποίησης, ως προς τους κάτωθι ελεγκτικούς στόχους:

<u>Για τη νέα ΠΠ 2023-2027</u>

- Ελεγκτικός Στόχος 1 (Accounts): Οι λογαριασμοί αποδίδουν αληθή και ακριβή εικόνα.

- Ελεγκτικός Στόχος 2 (Governance Systems): Τα συστήματα διακυβέρνησης που έχουν θέσει σε εφαρμογή τα κράτη μέλη λειτουργούν εύρυθμα.
- Ελεγκτικός Στόχος 3 (Legality – Regularity): Οι δαπάνες που δεν καλύπτονται από το Στρατηγικό Σχέδιο της ΚΑΠ είναι νόμιμες και κανονικές.

Για την προηγούμενη ΠΠ 2014-2022

- Ελεγκτικός Στόχος 1 (Accounts): Οι λογαριασμοί αποδίδουν αληθή και ακριβή εικόνα.
- Ελεγκτικός Στόχος 2 (Legality – Regularity): Οι δαπάνες είναι νόμιμες και κανονικές.

Σημειώνεται ότι οι ευρύτερες αρμοδιότητες του Οργανισμού Πιστοποίησης καθορίζονται στο άρθρο 19 του ν. 4914/2022 (Α΄ 61), όπως τροποποιήθηκαν και διαμορφώθηκαν με τα άρθρα 100, 101 και 102 του ν. 5036/2023 (Α΄ 77).

Ελεγκτικές εργασίες έτους – Περιορισμός του πεδίου εφαρμογής

Η ΕΔΕΛ για το οικονομικό έτος 16.10.2024 - 15.10.2025, διενήργησε:

Α. Ως προς τον Ελεγκτικό Στόχο 1, δύο (2) ελέγχους λογαριασμών στον Οργανισμό Πληρωμών, για τα Ταμεία ΕΓΤΕ και ΕΓΤΑΑ.

Β. Ως προς τον Ελεγκτικό Στόχο 2, οκτώ (8) ελέγχους σε επιμέρους παρεμβάσεις, ως εξής:

ΟΣΔΕ	**ΕΓΤΕ**	**ΕΓΤΑΑ**
ΕΝΤΟΣ	6	1
ΕΚΤΟΣ	1	-

Γ. Ως προς τον Ελεγκτικό Στόχο 3, δώδεκα (12) ελέγχους σε επιμέρους παρεμβάσεις, ως εξής:

ΟΣΔΕ	**ΕΓΤΕ**	**ΕΓΤΑΑ**
ΕΝΤΟΣ	0	2
ΕΚΤΟΣ	0	10

Ο λογιστικός έλεγχος περιορίστηκε από τους ακόλουθους παράγοντες:

Α. Δεδομένου ότι η ελεγκτική περίοδος επιβαρύνθηκε:

- από την ανάγκη παρακολούθησης του Action Plan I για τα Κριτήρια Διαπίστευσης και την παροχή γνώμης σε όλες τις Αναφορές Προόδου που υποβλήθηκαν φέτος, σε συνέχεια της έρευνας της ΕΕ CEB/2024/050/GR,
- από την παρακολούθηση της συνέχειας που δόθηκε στην έρευνα της ΕΕ IACS2/2024/008/GR σχετικά με την υιοθέτηση του Action Plan II,
- από την ανάγκη παρακολούθησης και επιβεβαίωσης των στοιχείων του ΟΠΕΚΕΠΕ στις πολυάριθμες ανοιχτές έρευνες της ΕΕ, οι οποίες εκκινούν προ πολλών ετών και με διαφορετικό Οργανισμό Πιστοποίησης,
- από την ανάγκη παροχής στοιχείων στις πολυήμερες έρευνες της ΕΕ που αφορούσαν τις εργασίες του πρώτου έτους του Οργανισμού Πιστοποίησης,

- από την παρακολούθηση της διασφάλισης της ομαλής μετάβασης του ΟΠΕΚΕΠΕ στην ΑΑΔΕ, εν μέσω του οικονομικού έτους 202 και
- από τη σημαντική καθυστέρηση στην παροχή στοιχείων από τον Οργανισμό Πληρωμών, η οποία καθυστέρησε τόσο την εξαγωγή των δειγμάτων και την έγκαιρη έναρξη των ελέγχων, όσο και αυτή καθαυτή την ολοκλήρωση των ελέγχων,

προτεραιότητα του Οργανισμού Πιστοποίησης αποτέλεσε η ολοκλήρωση των ελέγχων της τρέχουσας ΠΠ. Ειδικότερα για τις δαπάνες ΕΓΤΑΑ εκτός ΟΣΔΕ, ο υπολογισμός του σφάλματος δεν ήταν εφικτός, καθώς κατέστη δυνατό (λόγω των προαναφερόμενων) να ολοκληρωθούν 21 από τους 27 προγραμματισθέντες ελέγχους.

Β. Ως προς την Ετήσια Έκθεση Επιδόσεων, σημειώνεται ότι:

- Κατά τη διενέργεια του ελέγχου διαπιστώθηκε ότι το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΟΠΣ ΚΑΠ), το οποίο χρησιμοποιήθηκε για τη σύνταξη της Ετήσιας Έκθεσης Επιδόσεων οικονομικού έτους 2025, τελούσε σε πρώτο έτος παραγωγικής λειτουργίας και δεν παρασχέθηκε πλήρης τεχνική τεκμηρίωση της αρχιτεκτονικής του, της λογικής συγκέντρωσης (aggregation logic), των κανόνων αποφυγής διπλομέτρησης και των γενικών δικλίδων πληροφορικής (IT General Controls – ITGC).
- Δεν διενεργήθηκε επιτόπιος έλεγχος λειτουργίας (walk-through) του συστήματος, ούτε παρασχέθηκαν πλήρη στοιχεία ως προς τους υπολογισμούς των δεικτών αποτελέσματος εντός της προβλεπόμενης καταληκτικής προθεσμίας. Σε επιμέρους πίνακες της Έκθεσης εντοπίστηκαν αποκλίσεις στις τιμές δεικτών ανά παρέμβαση και τύπο παρέμβασης, οι οποίες κοινοποιήθηκαν προς έλεγχο στον Οργανισμό Πληρωμών. Η ανταπόκριση του τελευταίου έλαβε χώρα σε χρόνο κατά τον οποίο δεν ήταν πλέον εφικτή η επαλήθευσή τους.
- Οι ανωτέρω παράγοντες συνιστούν ουσιώδη περιορισμό του εύρους του ελέγχου και δεν επέτρεψαν την απόκτηση επαρκών και κατάλληλων ελεγκτικών τεκμηρίων, ως προς την ακρίβεια και πληρότητα των συγκεντρωτικών δεικτών εκροής και αποτελέσματος, που περιλαμβάνονται στην Ετήσια Έκθεση Επιδόσεων.

<u>Ελεγκτικές εργασίες έτους – Αποτελέσματα Ελέγχων</u>

Τα αποτελέσματα των ανωτέρω ελέγχων για όλους τους ελεγκτικούς στόχους, οριστικοποιήθηκαν και εγκρίθηκαν από την ΕΔΕΛ σε διαδοχικές συνεδριάσεις της και εν συνεχεία συμπεριλήφθηκαν στην παροχή γνώμης και την ετήσια έκθεση πιστοποίησης για καθένα από τα δύο Ταμεία ΕΓΤΕ και ΕΓΤΑΑ.

Η ΕΔΕΛ λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των ελέγχων, τους περιορισμούς που καταγράφηκαν ως προς το πεδίο εφαρμογής των ελεγκτικών της εργασιών και ειδικά ως προς την ετήσια έκθεση επιδόσεων, διατύπωσε γνώμη ως εξής:

Α. Ανεπιφύλακτη γνώμη ως προς την αλήθεια και ακρίβεια σε όλες τις σημαντικές πτυχές που αφορούν τις συνολικές καθαρές δαπάνες που καταλογίστηκαν στο ΕΓΤΕ και στο ΕΓΤΑΑ (Ελεγκτικός Στόχος 1). Ειδικότερα, επιβεβαιώθηκε η ορθή τήρηση των Λογαριασμών και των Παραρτημάτων και διορθώθηκαν τυχόν ανακρίβειες.

Β. Γνώμη με επιφύλαξη ως προς την ικανοποιητική λειτουργία των συστημάτων διακυβέρνησης (Ελεγκτικός Στόχος 2), με την επιφύλαξη να αφορά αποκλειστικά την Ετησία Έκθεση Επιδόσεων. Ειδικότερα, αξιολογήθηκαν οι ελλείψεις και απευθύνθηκαν συστάσεις για τη λήψη διορθωτικών μέτρων.

Γ. Ανεπιφύλακτη γνώμη ως προς τη νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών που εντάσσονται κατά περίπτωση στον ελεγκτικό στόχο 4 (Δαπάνες ΠΑΑ 2014-2022 και παρεμβάσεις εκτός ΣΣ ΚΑΠ). Ειδικότερα, εντοπίστηκαν τυχόν μη επιλέξιμες δαπάνες και υπολογίστηκε το σφάλμα για κάθε Ταμείο ΕΓΤΕ - ΕΓΤΑΑ.

Τα αποτελέσματα των ελέγχων της ΕΔΕΛ για όλους τους ανωτέρω ελεγκτικούς στόχους περιλαμβάνονται στους παρακάτω Πίνακες που συμπεριλαμβάνονται στην Ετήσια Έκθεση Πιστοποίησης 2025:

ΕΓΤΕ ΕΝΤΟΣ ΟΣΔΕ			
Ελεγκτικός Στόχος	**Διαδικασία**		**Σταθμισμένο Σύνολο**
1	Εκτέλεση πληρωμών		0,36
	Λογιστικές διαδικασίες		0,54
	Προκαταβολές και εγγυήσεις		-
	Διαχείριση οφειλών		0,29
2	Αξιολόγηση του συστήματος διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένων των βασικών απαιτήσεων της Ένωσης		0,98
3	Διεκπεραίωση αιτήσεων, συμπ. της επικύρωσης και έγκρισης	Διοικητικοί έλεγχοι	-
		Επιτόπιοι έλεγχοι	-
Γενικό συμπέρασμα			**2,17**
Αξιολόγηση του ΣΕΕ			Λειτουργεί μερικώς (σημαντικές επιπτώσεις)

ΕΓΤΕ ΕΚΤΟΣ ΟΣΔΕ			
Ελεγκτικός Στόχος	**Διαδικασία**		**Σταθμισμένο Σύνολο**
1	Εκτέλεση πληρωμών		0,35
	Λογιστικές διαδικασίες		0,35
	Προκαταβολές και εγγυήσεις		0,17
	Διαχείριση οφειλών		0,28
2	Αξιολόγηση του συστήματος διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένων των βασικών απαιτήσεων της Ένωσης		0,65
3	Διεκπεραίωση αιτήσεων, συμπ. της επικύρωσης και έγκρισης	Διοικητικοί έλεγχοι	-
		Επιτόπιοι έλεγχοι	-
Γενικό συμπέρασμα			**1,80**
Αξιολόγηση του ΣΕΕ			Λειτουργεί μερικώς (σημαντικές επιπτώσεις)

ΕΓΤΑΑ ΕΝΤΟΣ ΟΣΔΕ			
Ελεγκτικός Στόχος	**Διαδικασία**		**Σταθμισμένο Σύνολο**
1	Εκτέλεση πληρωμών		0,36
	Λογιστικές διαδικασίες		0,54
	Προκαταβολές και εγγυήσεις		-
	Διαχείριση οφειλών		0,30
2	Αξιολόγηση του συστήματος διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένων των βασικών απαιτήσεων της Ένωσης		0,68
3	Διεκπεραίωση αιτήσεων, συμπ. της επικύρωσης και έγκρισης	Διοικητικοί έλεγχοι	0,27
		Επιτόπιοι έλεγχοι	0,27
Γενικό συμπέρασμα			**2,42**
Αξιολόγηση του ΣΕΕ			Λειτουργεί μερικώς (σημαντικές επιπτώσεις)

ΕΓΤΑΑ ΕΚΤΟΣ ΟΣΔΕ			
Ελεγκτικός Στόχος	**Διαδικασία**		**Σταθμισμένο Σύνολο**
1	Εκτέλεση πληρωμών		0,35
	Λογιστικές διαδικασίες		0,35
	Προκαταβολές και εγγυήσεις		0,17
	Διαχείριση οφειλών		0,29
2	Αξιολόγηση του συστήματος διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένων των βασικών απαιτήσεων της Ένωσης		-
3	Διεκπεραίωση αιτήσεων, συμπ. της επικύρωσης και έγκρισης	Διοικητικοί έλεγχοι	0,86
		Επιτόπιοι έλεγχοι	0,49
Γενικό συμπέρασμα			**2,51**
Αξιολόγηση του ΣΕΕ			Λειτουργεί (μέτριες επιπτώσεις)

ΙΙΙ. Συμπέρασμα

Κατά το έτος 2025, η ΕΔΕΛ, έχοντας ως αποστολή την αξιολόγηση και τον έλεγχο της ορθής και αποτελεσματικής λειτουργίας των Συστημάτων Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ), καθώς και τη διασφάλιση της τήρησης των αρχών της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων για τα οποία έχει οριστεί Αρχή Ελέγχου, διενήργησε ελέγχους συστημάτων, ελέγχους πράξεων/οροσήμων/στόχων σε δειγματοληπτική βάση και ελέγχους λογαριασμών με σκοπό την εξαγωγή συμπερασμάτων και τη διατύπωση ελεγκτικής γνώμης.

Στο πλαίσιο της κατά τ' ανωτέρω ελεγκτικής της δραστηριότητας, όπου διαπιστώθηκαν μη επιλέξιμες ή παράτυπες δαπάνες, η ΕΔΕΛ επέβαλε τις ανάλογες δημοσιονομικές διορθώσεις με την ακύρωση του συνόλου ή μέρους της Κοινοτικής και Εθνικής συμμετοχής στις ελεγχθείσες πράξεις/ ορόσημα/ στόχους. Επίσης επέβαλε διορθωτικά μέτρα στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου ή σε μέρος αυτού, και απηύθυνε συστάσεις προς τους ελεγχόμενους φορείς.

Τα αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντα ποσά αναζητήθηκαν από τους Δικαιούχους σύμφωνα με τα άρθρα 11 και 12 του Ν.4314/2014 και τα άρθρα 17 και 18 του Ν.4914/2022, όπως ισχύουν, καθώς και τις ισχύουσες Υπουργικές Αποφάσεις Δημοσιονομικών Διορθώσεων.